

Македонска Банкарска Асоцијација

Број 1-2/1
03.5.2018 година
Скопје

До:

Г-дин Драган Тевдовски , Министер за финансии
Во Владата на Република Македонија

Г-дин Горан Трајковски, Директор
Дирекција за заштита на лични податоци

г-дин Димитар Богов, Гувернер
Народна банка на Република Македонија

Предмет: Иницијатива за измена на Предлог на Закон за изменување и дополнување на Законот за банките

Почитувани,

Во врска Предлог на Законот за изменување и дополнување на Законот за банките, објавен на ЕНЕР на 19.04.2018 и ставен на јавна расправа би сакале да укажеме на следниве аспекти и ефекти од имплементацијата на ваквото законско решение како што следи:

Предложените измени и дополнувања се несоодветни и преставуваат директно навлегување во приватноста на граѓаните и заштита на нивните лични податоци. Со проширувањето на листата на корисници на податоци кои се Банкарска тајна, особено на податоци кои не се специфицирани и неопределени, директно се афектира суштината на банкарската тајна, која е еден од основните фактори на довербата на граѓаните во банкарскиот систем.

Имено со воведувањето на нова одредба во постојниот член од Законот за банките (Службен весник на Република Македонија“ бр.67/07, бр.90/09, бр.67/10, бр.26/13, бр.15/15 , 153/15 и 190/16) според која на Управата за Јавни приходи и се доставуваат податоци што се определни како банкарска тајна, **без при тоа истите да бидат специфицирани** (како што е во сегашното законско решение) за било која намена, независно дали постои правна основаност за барањето, при што ваквата дефиниција на масовност на податоци без да се определи за кои потреби и во какви случаи би се користела таквата одредба се **создава чувство на правна несигурност помеѓу граѓаните од причина што** ќе овозможат широк опсег за користење на

Македонска Банкарска Асоцијација

приватните податоци на граѓаните што е спротивно на домашната и меѓународната регулатива за заштита на лични податоци и на правото на приватност.

Имено, увид во трансакциски сметки на клиент претставува директна повреда на неговата приватност, навикн начин на живеење, со што може да се направи непоправлива штета доколку податоците бидат доставени до трети неовластени лица или бидат објавени во јавност. Ова, може негативно да влијае на довербата на граѓаните во банките и штедењето која макотрпно се гради последниве 20-тина години.

Со предложените одредби се губи значењето на правниот термин “банкарска тајна” предвиден согласно член 112 од Законот за банки со кој јасно е дефинирана приватноста на податоците на физичките лица при што заради правна сигурност во член 112 став 3 од Законот јасно се наведени условите и начинот на доставување на податоците до трети лица кои се таксативно наведени во самиот Закон. Зголемувањето на опсегот на органите кои имаат пристап до банкарската тајна и зголемувањето на опсегот на податоци кои се доставуваат ја поткопува правната несигурност на граѓаните дека секој може да има пристап до нивните податоци и на тој начин се губи довербата во банкарскиот систем.

Во насока на горенаведеното, а согласно Законот за заштита на личните податоци со ваквите законски решенија се воведуваат премногу инвазивни методи за обработување на податоците кои се несоодветни и преобемни во однос на целите заради кои се собираат и обработуваат согласно член 5 став 1 алинеи 1, 2 и 3 од Законот за заштита на личните податоци. Дополнително во правец на ова банките како контролори на лични податоци но и УЈП како обработувач на мас податоци, мора да имплементираат соодветна енкриптирана размена, начин на чување и уништување на истите согласно регулативата за заштита на лични податоци – за што цениме дека е од круцијална важност согласност за овие измени да даде и надлежниот орган во државата – Дирекција за заштита на лични податоци.

Доколку пак законодавецот и покрај горе споменатото одлучи да ги донесе предложените измени, потребно е да се предвиди во Предлог-Законот период за усогласување со цел на имплементирање на соодветни технички мерки за размена на податоци меѓу 2те страни но и да се пропише соодветен правилник за тоа кои податоци и во кој обем и рок ќе се разменуваат, како и начин и рок за нивно чување по размената меѓу субјектите, со оглед на тоа што постојното законско решение во Законот за управата за јавни приходи е исто така прешироко дефиниран (Прилог член 17 наведен подолу).

Само за илустрација во моментот постојат преку 290 шифри за плаќање и трансфер меѓу сметки во домашниот платен промет, кои сами по себе не се одданочиви или се претходно оданочени, со што доколку истите како сет на податоци би биле доставени до УЈП, а за целите на непополнување даночни пријави од страна на субјектите, може да предизвикаат негативни импликации без при тоа да биде во целост исполнета целта за тоа за кои потреби и до кој обем овие податоци ќе бидат трансферирани до УЈП.

Македонска Банкарска Асоцијација

Заради тоа, но и заради заштита на банкарската тајна и приватноста на граѓаните предлагаме посеопфатна анализа на измената и соодветно дорелулирање на оваа активност со интерен акт со што ќе се прецизираат особено податоците што би биле предмет на размена.

Соодветно, имплементацијата на соодветни технички и организациски услови за имплементација на оваа обврска и кај банките, и кај УЈП ќе резултираат со издвојување на дополнителни материјални и човечки ресурси, со што донесувањето на овој закон на краток и долг рок ќе има дополнителни економски и финансиски влијанија.

Соодветно на горенаведеното предлагаме наведениот Предлог-закон да биде ставен на поширока и подолготрајна јавна расправа, со цел целосно разгледување на сите аспекти и ефекти од неговата примена и осмислување на адекватна терминологија на одредбите и во релевантната законска и подзаконска регулатива која ќе биде во функција на Управата за јавни приходи, но нема да предизвика каква било правна несигурност или нарушување на приватноста на субјектите, како и на суштината на банкарската тајна.

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА БАНКИТЕ

Член 1

Во Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр.67/07, бр.90/09, бр.67/10, бр.26/13, бр.15/15, 153/15 и 190/16), во член 112 став (3), точката 3) се менува и гласи:

„ако податоците се соопштуваат на Управата за јавни приходи, во согласност со закон“.

По точката 6) се додава нова точка 7) која гласи:

„7) на писмено барање на Царинската управа за водење на постапки кои се во рамките на нејзината надлежност, во согласност со закон;“

Точките 7), 8), 9), 10), 11), 12) и 13) стануваат точки 8), 9), 10), 11), 12), 13) и 14).

Член 2

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Закон за управата за јавни приходи

Член 17

На барање на Управата за јавни приходи, податоците за вршење на работите во платниот промет на учесникот во платниот промет, не претставуваат деловна тајна за носителот на платен промет и е должен да ги достави во определениот рок во барањето.

Коста Митровски
Претседател